

KERK + Leven

WEEKBLAD — NUMMER 50 — 10 DECEMBER 2008



Klapstoel
Tim
Peeters

blz. 7

Arm,
maar toch
gezond

blz. 8

Rossini's
'Kleine
plechtige mis'

blz. 20

antwerpen brugge gent mechelen hasselt

UNIVERSEEL heten de Mensenrechten terecht, maar je kunt niet ontkennen dat het Europese verlichtingsdenken, op zijn beurt schatplichtig aan de joods-christelijke traditie, aan de basis lag van de UVRM. Omgekeerd liet de Kerk zich inspireren door het mensenrechtendiscours van de Verenigde Naties tijdens het Tweede Vaticaans Concilie, getuige daarvan de encycliek *Pacem in terris* uit 1963. Daaruit ontstond de Pauselijke Raad voor Rechtvaardigheid en Vrede, met landelijke antennes die, vooral in ontwikkelingslanden, opkomen voor de mensenrechten.

In een document uit 1974 (naar aanleiding van een bisschoppensynode over evangelisatie) engageert de Kerk zich opnieuw voor de mensenrechten: „De algehele ontwikkeling van de personen maakt het goddelijke beeld in hen meer zichtbaar. Daarom gelooft de Kerk vast dat de bevordering van de rechten van de mens door het evangelie wordt geëist en centraal staat in haar bediening.” In eigen land zien onder meer Broederlijk Delen en Welzijnzorg het licht. Een ander voorbeeld is ACAT, een oecumenische beweging van christenen die opkomt tegen foltering en doodstraf. Opgericht in Frankrijk, krijgt de beweging later ook een Vlaamse vleugel. ACAT noemt de Bijbel én de UVRM uitdrukkelijk als haar twee inspiratiebronnen.

Terug van weg geweest staat de doodstraf vandaag opnieuw op de politieke agenda van de VN. „Eind november stemde een meerderheid een resolutie voor een wereldwijd moratorium op de doodstraf”, zegt Jan Wouters, voorzitter van de Vereniging voor de Verenigde Naties. „We gaan steeds meer naar een algehele afschaffing. De Europese Unie speelde hierin een belangrijke rol. Maar ook het Vaticaan wierp zijn volle gewicht in de schaal.”

Cultuurverschil

Hoewel het denken over de mensenrechten in de hele wereld vrij goed ingeburgerd raakte, staat het toch voortdurend onder druk. Het blijkt niet immuun voor het spel van machtsverhoudingen. En die lagen in 1948 wel even anders dan vandaag. Het respect voor de mensenrechten kan dan ook meer een proces dan een verworvenheid worden genoemd. In dat proces moeten nieuwe stappen worden gezet, schrijft Eva Brems, docent mensenrechten en niet-westers recht aan de Univer-

Kruisbestuiving

Lieve Wouters

Zestig jaar Universele Verklaring Rechten van de Mens

siteit Gent, in *Mensenrechten. Actuele brandpunten*.

„Zowel Aziaten, Afrikanen als moslims stellen dat de mensenrechten een individualisme uitdrukken dat vreemd is aan hun eigen cultuur”, stelt Brems. „Zij wensen dat individualisme niet mee te nemen met de mensenrechten, omdat ze het als de oorzaak beschouwen van bepaalde negatieve

ontwikkelingen in het Westen (bijvoorbeeld gebroken gezinnen, criminaliteit, drugs...), en omdat ze belang hechten aan het behoud van tradities en gemeenschapszin. Indien het Westen het ernstig meent met de universaliteit van de mensenrechten, dan moeten anderen ook mee kunnen bepalen wat een mensenrecht is en hoe het moet worden toegepast.”

En Brems vervolgt: „Het is mogelijk om aan hun verlangens tegemoet te komen, zonder afbreuk te doen aan verworvenheden. Echte universaliteit is slechts mogelijk mits interne dialoog.” Ook tussen westerse landen worden trouwens uiteenlopende interpretaties toegestaan. In de Europese Unie zijn racistische uitspraken strafbaar, in de Verenigde

Staten vallen die onder de vrijheid van meningsuiting. Om maar één voorbeeld te noemen. Die noodzakelijke interne dialoog zal nog een ware uitdaging blijken.

Jan Wouters (red.), *Mensenrechten. Actuele brandpunten*, Acco, 2008, 304 blz., 33 euro, ISBN 978 90334719 02.



Het Tibetaans protest tegen de Chinese overheersing kon wereldwijd op veel sympathie rekenen... behalve in China. © Reporters